

1. Referentie

Referentie	Meire, J. (2010). Kostbare kindertijd. Hoe gaan kinderen om met de organisatie van hun dagelijkse (vrije) tijd? Een belevingsonderzoek. Meise: Kind en Samenleving.
Taal	Nederlands
ISBN - ISSN	/
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

Deze studie vertrekt vanuit de vraag naar de wijze waarop kinderen omgaan met de temporele organisatie van de omgevingen waarin ze terecht komen. Bedoeling is om een breder zicht te krijgen op de wijze waarop kinderen hun dagelijkse tijd beleven en de soms strakke, soms veeleer losse ordening ervan. Ook richt deze studie zich op de tijds wensen die kinderen hebben en welke tijd voor hen kostbaar is. Om deze doelstellingen te bereiken worden in een eerste fase een reeks van focusgroepen afgenomen. In een tweede fase worden twee omgevingen geselecteerd waarin weliswaar een duidelijk identificeerbare tijdsordening aanwezig is, maar waar kinderen toch een vrij grote greep hebben over ze hun tijd invullen. Het speelpleinwerk en buitenschoolse kinderopvang enerzijds en het gezin anderzijds werden daarom als onderzoekssettings gekozen.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Vrije tijd
Trefwoord(en)	vrijetijdsbesteding

4. Onderzoeker

Oprachtgever	/
Onderzoeker(s)	Johan Meire Onderzoekscentrum Kind en Samenleving vzw Meise

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Hoe gaan kinderen om met de tijdsordening waarin ze terecht komen?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeksmethode	Belevingsonderzoek waarin verschillende kwalitatieve methodieken gecombineerd werden. In een eerste fase werden een reeks focusgroepen afgenomen. In een tweede fase werden in speelpleinwerkingen en in een buitenschoolse kinderopvang gekozen voor semi-participerende observaties. Daarnaast werden halfgestructureerde interviews afgenomen bij ouders en kinderen.
Onderzochte	In een eerste fase werden vier groepen samengesteld van telkens zes kinderen uit het vierde en

groep	het zesde leerjaar. Elke groep kwam drie keer samen. Voor de observaties werden twee speelpleinwerkingen en één buitenschoolse kinderopvang geselecteerd. De halfgestructureerde interviews werden afgenomen van 18 ouders en 19 kinderen van twaalf families.
Bereik	Vlaanderen

7. Resultaten

Vrijtijdscontexten	<p>1. keuzes en tactieken</p> <ul style="list-style-type: none"> - tactieken in een gesloten tijdsorde. De meeste kinderen doen gewoon mee aan het georganiseerde aanbod en hebben zo ook weinig invloed op het verloop van de 'geplande' speelpleindag. Soms doen kinderen niet meer mee; hier kunnen een drietal tactieken onderscheiden worden waarop kinderen hun eigen tijd creëren. De eerste is 'zich aan het spel onttrekken', niet alle kinderen doen nog aan de activiteit mee: ze zetten zich wat apart, rusten wat uit, slaan een babbeltje of zoeken een andere spelaanleiding. Dit kan snel over en weer gaan. Een tweede tactiek is 'eigen spel spelen'. Kinderen kunnen eigen spelletjes spelen, los van het georganiseerde spel. Het is hierbij opvallend dat meisjes vaker in het spel afwezig zijn als ze niet zo graag meedoen. Ze zijn dan eerder passief in het spel of ze doen gewoonweg hun eigen spelletjes midden in het georganiseerde spel. Een derde tactiek is 'het spel zelf afwijzen of saboteren'. Deze tactiek heeft ook hetzelfde doel, nl. eigen tijd creëren, maar ze doen dit door heel openlijk te spelen op het terrein van de sociale organisatie van het speelplein, door de autoriteit van de animatoren uit te testen. - Tactieken in een open tijdsorde. Ook in dergelijke gevallen is er sprake van een aantal feitelijke beperkingen, zoals het moeten stoppen met spelen of bepaalde regels over wat mag en wat niet. Hierbij valt ondermeer op dat kinderen treuzelen om het eigen spel te stoppen en hebben ze verschillende manieren om illegitiem gedrag toch legitiem te maken. Bovendien proberen kinderen de interactionele speelruimte te beschermen tegen indringers of tegen al wat het spel op zich in het gedrang kan brengen <p>2. temporele esthetiek.</p> <p>Hiermee wordt verwezen naar de activiteiten die kinderen ondernemen. Heel wat spel blijkt sociaal complex te zijn; zo werd er vrij veel fantasiespel vastgesteld, zowel bij de jongere als bij de oudere kinderen. Daarnaast werd ook veel repetitief spel geobserveerd. Ook werden in de speelpleinwerkingen verschillende zelf georganiseerde spelletjes en momenten geobserveerd.</p>
Gezinstijd	<p>1. over socialitijd en alleen thuis zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> - samentijd met het gezin. De belangrijkste samen-activiteit voor ouders en kinderen is het samen eten. Meestal wordt hier bewust tijd voor gemaakt en staat de interactie met elkaar centraal. Ook televisiekijken wordt genoemd als samen-tijd en wordt op sommige momenten geritualiseerd. Andere vormen zijn gewoon samen zijn, de zondag die in het teken staat van het gezin, samen iets doen. Ook het spelen van gezelschapsspelletjes is voor kinderen een typisch voorbeeld van samen-tijd. Voortdurend samen-zijn kan ook net problemen veroorzaken. - Tijd 'samen-apart'. Dit is voor de meeste respondenten een zeer herkenbare situatie. Het voelt anders aan dan alleen thuis te zijn, de aanwezigheid van anderen is voor de meeste kinderen geruststellend. De eigen tijd thuis 'samen-apart' is een ideale context voor kinderen om wat tijd voor zichzelf te creëren. - Een ouder en een kind. Dit vinden vooral ouders een speciale tijd. - Oudervrije tijd. Dit verwijst naar de interacties van kinderen onderling. De

	<p>aanwezigheid van broer of zus kan zowel ervaren worden als een speelkameraad, een medeplichtige of een lastpost. Ook tijd thuis kunnen doorbrengen met vrienden is een uitdrukkelijke wens van veel kinderen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tijd thuis alleen. Ouders kiezen er maar zelden voor hun kinderen alleen thuis te laten en velen vermijden het waar mogelijk. Voor sommige kinderen is alleen thuis blijven iets waar ze al eens naar vragen, maar de meeste vragen dit zelden of nooit en velen vinden het ook minder leuk <p>2. voelbare tijdsorde</p> <ul style="list-style-type: none"> - interne tijdsorde. Soms wordt de tijdsorde van het gezin op een vrij strikte manier opgelegd aan kinderen. Die regels stellen kinderen voor lastige temporele taken omdat ze op hun eigen tijd inbreken, de eigen tijd limiteren of hem beëindigen. Dit leidt vaak tot momenten van conflict. Huishoudelijke taken worden vaak als 'lastige tijd' vermeld, omdat ze als betekenisloos ervaren worden door kinderen. Bedtijd is zo'n ander overgangsmoment, dat voor sommige kinderen geen moeilijk moment is, maar voor velen is het wel een lastig moment. Kinderen vinden het vooral lastig dat een activiteit moet stopgezet worden wanneer het bedtijd is. Kinderen hanteren dan ook bepaalde tactieken om dit uit te stellen. Sommigen zeggen dat dit niet echt lukt, anderen proberen consequent tijd te rekken door honger te simuleren en dan heel lang over dat eten te doen. - het gezin ingebed in andere tijdsordes. Het gezin is immers ook ingebed in meer grootschalige tijdsordes: kinderen gaan naar school en hebben vrijetijdsbestedingen; ouders gaan uit werken en hebben nog andere verplichtingen. Huiswerk maken is zo één van de vaste onderdelen van de avond; dit is vaak lastig, maar weinig tegen te beginnen. De problematiek van afwezige ouders kwam vooral ter sprake in gezinnen waar beide ouders voltijds of quasi-voltijds werken. Bij ouders wekt dit vaak zelf een schuldgevoel op, maar de meeste ouders vermelden wel zogenaamde 'quality time' met hun kinderen. Voor kinderen is er vaak in een dergelijke situatie sprake van een negatieve spillover: de arbeidstijd van de ouders loopt over in en vreet aan de gezinstijd; rechtstreeks omdat ouders laat thuis zijn of thuis nog moeten werken, onrechtstreeks omdat ouders moe zijn van het werk of omdat ze nog veel huishoudelijke taken moeten doen. Kinderen leggen zich hier vaak bij neer, ze begrijpen dat zowel zij als hun ouders weinig vat daarop hebben. Vaak wordt in dergelijke situaties specifiek verwezen naar de 'afwezige vader'; terwijl de moeder meestal wel thuis is, geven heel wat kinderen aan dat hun vader vaak afwezig is of laat thuis is of dat hij thuis nog aan het werken is.
--	--

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/